

אבות תקנום

תמצית סוגיות ה"דף היומי"

מתוך "דרך ישרה" מסכת כתובות

דפים צו - קד, פרשת בחקותי תשע"ה

דרך ישרה תמצית הדף

פרק אחד עשר - אלמנה ניזונה

דף צו-צז

*מזונות ביתומין ואלמנה. *מכירת אלמנה וכתובה למזונות.

- א. חיובי המזונות ביתומין ואלמנה 1. חייבים לזונה עד שתיטול את כתובתה וזה לאנשי גליל כל זמן שהיא רוצה ולאנשי יהודה יכולים לפרוע לה מתי שהם רוצים. 2. חייבת בכל מלאכות שאשה עושה לבעלה, מלבד מזיגת הכוס הצעת המיטה ורחיצה, וכן אמרינן שתלמיד עושה לרבו את כל המלאכות שעבד עושה לרבו מלבד התרת המנעל. 3. מעשי ידיה שייכים ליתומים, מציאתה שלה משום איבה, ויורשי כתובתה חייבים בקבורתה. 4. אם תפסה מטלטלין למזוני מהני לכו"ע, ולכתובה להו"א מפקינן ונדחה. 5. אם שהתה מלבקש מזונות הפסידה למפרע, וזהו שלש שנים בעשירה או צנועה, ושנתים בעניה או פרוצה.
- ב. כאשר דנים האם נתנו לה מזונות, פליגי האם על האלמנה להביא ראיה דהיתומין מוחזקין, או שהראיה על היתומין כיון דמשועבדים לה. ומייתי פלוגתא דמוכרת וכותבת למזונות מכרתי או סתם ומפרשינן במאי פליגי 1. האם הנכסים בחזקתה ועל היתומים להביא ראיה שהם בחזקתם. 2. לכו"ע הנכסים בחזקתה, ורבי יהודה קמ"ל עצה טובה שלא תקרא רעבתנית וכדאמרינן גבי כותבת אלו למזונות מכרתי. 3. לכו"ע בחזקת יתמי, מיהו הסתם יפה לה עבור טריפת לקוחות.
- ג. דיני מכירה באלמנה 1. לרב הונא מוכרת אחת לשנה ולרב יהודה אחת לחצי שנה וכן הלכה, ולכו"ע הלוקח מפרנס כל ששה חדשים. 2. במכרה למזונות בעי האם יכולה לטרוף מלקוחותיה עבור כתובתה כיון דאחריות איתמי או לא דקיבלה אחריות מעצמה, ופשיט שמוכרת למזונות וצריכה לשייר כדי כתובתה. 3. אם מכר ולא צריך לזווי, במקח טעות הדרי כגון שהיתה ספינה בעיקולי הנהר, אבל בסתמא לא הדר דאל"כ לא ימצאו קונים. 4. לרבנן אלמנה אינה צריכה למכור בב"ד ובעיא שבועה ולא הכרזה, ולר"ש רק באלמנה מהנישואין א"צ למכור בב"ד כיון שמוכרת למזונות. 5. אלמנה מהאירוסין לר"ש מוכרת בב"ד ולחכמים א"צ משום חינא או שלא רוצה שתתבזה אשתו בב"ד ונפ"מ בגרושה, וקמ"ל דאפילו גרושה מהנישואין דנפיש חן דידה מוכרת רק בב"ד, והא דאמרינן יורשי כתובתה מוכרים שלא בב"ד איירי שירשתה אשה. 6. אם מכרה משכנה נתנה או עשתה אפותיקי לכתובתה או מקצתה, לר"ש אין לה מזונות ומוכרת בב"ד,

ולרבנן יש לה מזונות וא"צ למכור בב"ד, ולר"ש מקצת כתובה ככולה ואיבדה מזונותיה דקסבר מקצת כסף ככולו אבל ר"ש מכשיר בוגרת לכה"ג דקרא בתוליה אתי לרבות אף מקצת בתולים. 7. מוכרת שלא בב"ד צריכה שבועה ולא הכרזה.

פדף צה- צט

*שווי מכירת אלמנה. *המקרים בשליחות.

א. שווי מכירת אלמנה 1. מכרה שוה מאתים במנה דהפסידה נתקבלה כתובתה, וכן במכרה שוה מנה במאתים נתקבלה אפילו דארווחה וכמ"ד בדבר שאין לו קצבה הכל לבעל המעות וכשיש קצבה יחלוק, ולרבי יהודה הכל לשליח. 2. מכרה בטל לת"ק אם מכרה שוה מנה ודינר במנה, ולרשב"ג דווקא שהיה באונאה שיעור שדה, ואיירי באוויל בטעות. 3. מכרה לארבעה כתובת ארבע מאות ולאחרון מכרה בשווי טפי, של אחרון בטל אף דהוי בדידה.

ב. המקרים בשליחות והדינים 1. שלח שימכור מעט ומכר יותר, בעי אי הוי מוסיף על דבריו וקנה מה שהשתלח או דנחשב מעביר ולא קנה כלל, ומייתי בעה"ב שנתן חתיכה והשליח הביא ב' שתים והאורחים נטלו שלש כולם מעלו ודחי דאמר שיטלו את השני מדעתו, ובמשנתנו שמכרה שוה מנה ודינר במנה מכרה בטל אמרינן דאיירי שהזוילה ואיצטריך סיפא להיכן שלא הסתלקה מהאי ביתא לגמרי, ולל"ב הוי מוסיף וקנה. 2. בעי במכר פחות משליחותו משום דמפיש שטרי ומאיך יכול לחזור בו, ומייתי משליח לקנות חלוק שהביא חלוק וטלית דשניהם מעלו, ודחי דאיירי שהביא שוה שש בשלש ולרבי יהודה לא מעל כיון שיכל להביא לו חלוק מעלי טפי משא"כ בקטניות, ובמשנתנו שמכרה שווי ארבע מאות לכמה ורק אחרון בטל דחי דאיירי בקטני דארעא. 3. אמר לשליח שימכור לאחד פליגי אי קאמר למעט שנים או אפילו לרבות למאה, ובטעה שליח לא חל אפילו כשאין אונאה משום דקאמר לתיקוני שדרתיך, וה"נ בשליח לתרום דאם טעה לא חל.

פדף ק- קא

*שומא ליתומים וטעות. *כתובה לממאנת. *חיובי בעל לאשתו. הדרן!

א. שומא ליתומים ודין טעות 1. פחות משתות קיים, משתות עד חצי לת"ק בטל ולרשב"ג קיים דא"כ מה כח ב"ד יפה, ור"נ פסק כת"ק ואמרינן כח ב"ד יפה דיתומין לא יכולים למחות ברוחות, ואם עשו אגרת בקורת לכו"ע לא חוזר. 2. שליח שטעה פליגי אם הוא כדיינים ובשתות בטל כיון שאינו לדידיה או כאלמנה שבכל דהו כיון שהוא יחיד וכן הלכה, ושונה משליח לתרום שטעה וחל כיון דאומר בהכי אמדתיך. 3. איכא סתירה אי במכרו בלא הכרזה חוזר רק בשתות או בכל גווני, ומוקמינן בדברים שלא מכריזים כגון עבדים מטלטלין ושטרות, או בשעה שאין מכריזין לכרגא מזוני וקבורה, או במקום שלא מכריזים שבקאים בשומא או דמבזים. 4. מטלטלין של יתומין שמין ומוכרים לאלתר ואם קרוב ליומא דשוקא יחכה דעדיפא זוזא חריפא, ומתנהג עם מעותיהם כמו שעושה במעותיו.

ב. ממאנת לא נפסלה מהאחין וכשרה לכהונה וא"צ להמתין ג' חדשים ואין לה כתובה, משא"כ יוצאה בגט. ואמרינן דלרב אין לה כתובה ולשמואל יש לה, ופלוגתייהו 1. להו"א רב כרבי אלעזר דקאמר שאינה כאשתו לכל דבר מלבד שצריכה מיאון ושמואל כרבי יהושע שהיא כאשתו. 2. למסקנא רב ככו"ע, ומודה רבי יהושע שאין לה כתובה שהיא מדידיה לדידה.

ג. חיובי הבעל לאשתו והמקרים 1. ממאנת שניה ואילונית, אין להן כתובה פירות מזונות ובלאות, 2. הבלאות בשניה, בנכסי צאן ברזל שלו דקנסו את האשה, ובנכסי מלוג שלה דקנסו את הבעל. 3.

חייבי לאוין יש להם כתובה, ולנשים שאין להן כתובה יש תוספת אבל אין ליוצאות שלא בכתובה כגון העוברת על דת. 4. זינתה פליגי אי הפסידה את בלאותיה הקיימים. 5. נשא אשה סתמא ולא הכיר בה, בנמצאת אילונית אינה אשתו ובאלמנה פליגי ולהלכה אין לה כתובה, ואם הטעתו לכו"ע אין לה.

הדרן עלך פרק אחד עשר – אלמנה ניזונת

פרק שנים עשר – הנושא את האשה

ג דף קב

*המודה במנה בשטר. *פסיקתא להכתב.

א. מי שמודה לחבירו שחייב לו מנה בשטר רבי יוחנן מחייב ור"ל פוטר, ופליגי אי אלימא מלתא דשטרא כמו עדים. והשמועות 1. במשנתנו הנושא אשה ופסקה עמו לזון את בתה חמש שנים חייב, ודחי דלמא בשטר פסיקתא וקמ"ל שנקנים באמירה. 2. כתב לכהן שחייב לו חמשה סלעים חייב, ודחי דמשועבד מדאורייתא וכתב בכדי לברר לו כהן, ובנו אינו פדוי אף לכשיתן גזירה שמא יאמרו פודין בשטרות. 3. פליגי במח' תנאים אי ערב היוצא לאחר חיתום שטרות חייב, ואמרינן דר"ל אתי ככו"ע והתם חייב משום דשייר לשעבודא דאורייתא.

ב. בשטרי פסיקתא פליגי אי דוקא בבתו נערה דנהנה מכסף הקידושין, או אף בבוגרת ונהנה דמיחתני אהדדי. והשמועות אם ניתן להכתב 1. פקחין כתבו שיוזן את בתה כל זמן שאת עמי, ודחי שהכוונה אומרים וכמו גבי הכותב לאשתו דזהו אומר. 2. אין כותבין שטר אירוסין אלא מדעת שניהם, ודחי דקאי על שטר קידושין ובמח' בכתב לשמה ושלא מדעתה. 3. מי שכתב לאשה שיוזן את בתה ניזונת ממשעבדי כיון שהיא בע"ח ודחי דאיירי שקנו מידו. והבנות אינם ניזונות ממשעבדי, להו"א כיון שלא היו בשעת התנאי ודחי דלמא גרש והחזיר, איתנהו בתנאי ב"ד וקשיא אמאי גרעי, ולמסקנא אימור אתפיס צררי.

ג דף קג

*מדור אלמנה. *סדר פטירת רבי.

א. דיני מדור אלמנה 1. נותנים לה מדור בבית הבעל ודווקא שם יש לה מזונות ואם לאו ימעטו כפי ברכת הבית אא"כ יש לה טענה. 2. משתמשת כמו בחיי הבעל, במדור ועבדים ושפחות כרים וכסתות וכלים. 3. אם בית בעלה צר הבנים קודמים לה דהוי בקתא. 4. יתומין שמכרו מדור אלמנה לא עשו כלום כיון דמשועבד לה. 5. נפל אין צריכים לבנותו, ובעי בשיפצה.

ב. סדר פטירת רבי 1. צוה לבניו לכבד אשת האב אף לאחר מיתה, ושיהא הבית מסודר בנר שלחן ומטה כיון שחזר כל ליל שבת. 2. בניו ששמשהו בעוה"ז ישמשהו גם לעוה"ב ומתו לפניו. 3. אמר לחכמי ישראל שיספידוהו דווקא בכרכין משום יקרא, ויושיבו ישיבה לאחר שלושים יום כמשה רבינו ואז הספידו ביום או בלילה עד י"ב חדש, וכל מי שהיה בלוייה מזומן לעוה"ב ואפילו הכובס. 4. בנו הגדול רבי גמליאל יהא נשיא אחריו כיון דממלא מקום אבותיו ביראת חטא אף ששמעון חכם, ורבי מסר לו סדרי חכמה ולר"ג סדרי נשיאות. 5. אמר חנינא בר חמא ישב בראשות הישיבה, וויתר לרב אפס שהיה גדול ממנו ונשאר עם לוי מבחוק, ורבי חייא כבר מת או שהיה עסוק במצוות ללמד תורה שעשה שלא תשתכח מישראל וגדולים היו מעשי חייא אפילו מרבי. 6. רבי חייא ראה שרבי בכה, ואמר לו שסימן יפה במת: שוחק, פניו למעלה, כלפי העם, פניו צהובין ואדומין, מת בע"ש או במוצאי יו"כ, ומת מחולי מעיים. 7. רבי היה מוטל בציפורי וגזרו תענית והתפללו ואמרו שמי שיגיד

שרבי נפטר ידקר, ואמתו בתחילה בקשה שיחיה וכיון שראתה שמצטער ביקשה שיכופו עליונים וזרקה כלי ושתקו ומת ובר קפרא אמר נצחו אראלים את המצוקים ונשבה ארון הקודש. 8. בשעת פטירתו זקף עשר אצבעותיו כלפי מעלה ואמר שיגע בהם בתורה ולא נהנה אפילו באצבע קטנה יה"ר שיהא שלום במנוחתו, ואמרינן שלש כתות מלאכי השרת יוצאים לצדיק ומלאכי חבלה לרשע.

ג. דף קד

*כ"ה שנה לגביית כתובה ופירות. הדרן!

א. זמן גביית כתובה לר"מ בבית אביה לעולם ובבית בעלה עד כ"ה שנים כיון שעושה טובה כנגד כתובתה, ולרבנן בבית בעלה גובה לעולם משום כיסופא ובבית אביה כ"ה שנים ואם לאו מחלה וה"ה יורשיה וכן הלכה. והדינים 1. לר"מ זהו בין בעניה ובין בעשירה דלפום גמלא שיחנא, ובעי מהו שתשלש לפי השנים. 2. אם מביאה את שטר כתובתה לרבי יוסי גובה לעולם וכן הלכה ולרבי אלעזר ג"כ עד כ"ה שנים, והא דאמרינן שבע"ח גובה שלא בהזכרה משא"כ אלמנה זהו בלא שטר, וכן גרושה כבעלת חוב זהו בחייב מודה. 3. תבעה כתובתה ה"ז כתחילה ומונים מאז כ"ה שנים. 4. לבר קפרא בעברו כ"ה שנים יש לה תוספת, ולרבי יוחנן אין לה משום דתנאי כתובה ככתובה. ב. רבי חייא אריכא זן את אלמנת אחיו כ"ה שנים בבית אביה וא"ל שחייב לתת את כתובתה משום שלא תבעה מחמת כיסופא וכתבו לה אדרכתא. והדינים בפירות 1. פטור מהזמן שנתחייב, כיון שהאכרזתא לא נכתבה כדינא דהוכרו שאלו נכסי המת המשועבדים לה. 2. אינה נוטלת מהזמן שנשלם האכרזתא, דמכיון שכתוב בה טעות יוציאו לעז על ב"ד, ואף דבעלמא קסבר רבא אחריות טעות סופר הכא שייך למיטעי כיון שהכנסים של האח שמת, מיהו זימנין משביחה את השדה שב"ד שמו עבודה.

הדרן עלך פרק י"ג – הנושא את האשה

שאלות לחזרה ושינון

פרק אחד עשר – אלמנה ניזונת	פרק שנים עשר – הנושא את האשה
דף עז – עז	דף קב
א. חיובי המזונות ביתומין ואלמנה (5)	א. המח' במודה לחבירו שחייב לו מנה בשטר, והשמועות (3)
ב. המח' אם מוכרת וכותבת למזונות מכרתי ובמאי פליגי (3)	ב. המח' אי שטרי פסיקתא אף בבוגרת והאם ניתן להכתב (3)
ג. דיני מכירה באלמנה (7)	דף קג
דף עח – עט	א. מדור אלמנה (5)
א. שווי מכירת אלמנה (3)	ב. סדר פטירת רבי (8)
ב. המקרים בשליחות והדינים (3)	דף קד
דף ק – קא	א. המח' בזמן גביית הכתובה לפי מגורי האלמנה והדינים (4)
א. שומא ליתומים ודין טעות (4)	ב. המקרה ברבי חייא אריכא ואלמנת אחיו והדינים בפירות (2) הדרן!
ב. המח' אם יש כתובה לאמנה ובמאי פליגי (2)	
ג. חיובי הבעל לאשתו והמקרים (5) הדרן!	

הושלמה סדרת "דרך ישרה" על כל הש"ס! יצאו לאור בס"ד מסכתות:

מכות שבועות 📖	יבמות 📖	ברכות 📖 עם מחודדין בפ"ד.
עבודה זרה הוריות 📖	כתובות 📖	שבת 📖 מהדורה חדשה.
מחודדין בפ"ד	נדרים 📖	עירובין 📖
זבחים 📖	נזיר סוטה 📖	פסחים 📖
מנחות 📖	גיטין 📖	שקלים ר"ה 📖
חולין 📖	קידושין 📖	יומא 📖
בכורות 📖 עם הקדמות ומושגים	עם תורתך שעשועי, סימני הדף, ותוספתא	סוכה 📖
ערכין-תמורה 📖	בבא קמא 📖	ביצה תענית 📖
כריתות-מעילה 📖	בבא מציעא 📖	מגילה-פורים 📖 עם מדרש, תוספתא, ותמצית מחזיר יין לרמ"א
נדה 📖	בבא בתרא א-ב 📖	מו"ק חגיגה 📖
	סנהדרין א-ב 📖 עם "יש סדר לגמרא" ותמצית כל המסכתא.	

ניתן להשיג: בטל' 054-8479220, ת.ד. 5053 בני ברק, yesodot100@gmail.com מחיר: 5 ₪.

חיבורים נוספים מבית "דרך ישרה":

נשיח בחוקין 1270 מצוות לפי כל השיטות של מוני תרי"ג המצוות.	שירת ישראל - סוגיות מסכת ב"ק.	באהבת תשגה תמיד - שיחות באהבת תורה ודרכי זכירתה מהגאון רבי בונים שרייבר שליט"א.
בחקותין אשתעשע - על תרי"ג מצוות, לשיטת בה"ג ואזהרות ר"ש אבן גבירול.	קיצור חודים מנוקד ומסודר.	איזוהי דון ישרה - כיצד ללמוד לשנן ולזכור, עם הכנה למסכת מכות.
עתיים לתורה - לוחות ללימוד יומי לכל יהודי, עם הרב מרדכי גנוט שליט"א.	קיצור אלשין רות	הקדמות ומושגים - סדר קדשים, ובקרוב בס"ד על סדרי זרעים וטהרות.
	קיצור אלשין אסתר	
	קיצור אלשין איכה	
	בקרוב בס"ד על שה"ש וקהלת.	

ניתן להצטרף לקהל הקוראים,

ולקבל את העלון במייל

לפרטים תגובות והערות:

yesodot100@gmail.com

~136~

המערכת

